

یادداشت

هدایتگری دولت در بخش تولید

محمدامین آجورلو، کارشناس صنعت

● این روزها یک بار دیگر این سؤال بین کارشناسان و متخصصان مطرح شده است که در وضعیت کنونی، نقش دولت در قبال بخش تولید و صنعت چیست؟ گذشته از وضعیت رکود فعلی، بخش تولید در ایران هیچ‌گاه از وضعیت مطلوبی برخوردار نبوده و همواره با مشکلات متعددی روبه‌رو بوده و با رشد قابل‌توجهی نیز همراه نبوده است.

بررسی تجارب کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای تازه صنعتی‌شده نظیر کره‌جنوبی و تایوان نشان می‌دهد وظیفه اصلی دولت در قبال تولید، هدایت فعالیت‌های اقتصادی بدون تصدی‌گری از طریق تنظیم‌گری و ایجاد قوانین و قاعده‌گذاری هوشمندانه به سمت و سوی مطلوب است.

در بررسی قوت و ضعف‌های بخش صنعت در سال‌های اخیر، نبود برنامه‌ریزی بلندمدت و فقدان سیاست‌های صنعتی‌گرنششی را می‌توان مهم‌ترین و اساسی‌ترین مشکل حوزه صنعت در ایران دانست. بدون شک انجام چنین برنامه‌ریزی‌های کلانی در کشور جزء شئون دولت بوده است و انتظار می‌رود بیشتر موردتوجه مسئولان قرار گیرد. البته پیش از این برنامه‌ریزی‌های مختلفی در دولت‌های مختلف تدوین و ارائه شده اما هیچ‌گاه این برنامه‌ریزی‌ها و استراتژی‌های صنعتی مبنای عملکرد نبوده است. البته درست است که طراحی یک برنامه بلندمدت و استراتژیک برای بخش تولید جزء اساسی‌ترین وظایف دولت به شمار می‌رود، اما از یک نکته مهم که دامن‌گیر صنعت و تولید کشور ماست نیز نباید غافل شد؛ امروز در ایران، ورود به صنعت برای بخش خصوصی و عوامل اقتصادی، تصمیمی پریسک و از نظر اقتصادی کم‌بازده محسوب می‌شود. شاید بزرگ‌ترین علت کمبود نقدینگی در بخش تولید نیز همین مسئله باشد که عوامل اقتصادی دید خوبی نسبت به بازده اقتصادی و ریسک‌های موجود در فعالیت‌های تولیدی ندارند.

وجود بازارهای غیرمولد و سوداگرانه جذاب در شرایط فعلی، بخش اعظمی از نقدینگی کشور را به مسیرهای موازی تولید هدایت می‌کند تا آنجا که حتی منابع بسیاری از بانک‌ها وارد خرید و فروش املاک و مستغلات و سایر بازارهای غیرمولد می‌شود. بدون شک دولت باید برای جلوگیری از این هرج‌ومرج اقتصادی و به منظور هدایت سرمایه‌های بخش خصوصی به فعالیت‌های تولیدی و بخش واقعی اقتصاد، محدودیت‌های جدی‌تری را برای فعالیت‌های سوداگرانه منظور کند. در واقع باید تلاش شود نسبت سود و ریسک (انواع ریسک‌ها) در فعالیت‌های مختلف تا حد ممکن به هم نزدیک شوند. این در حالی است که درحال‌حاضر سوداگری و دلالی در ایران دارای سود زیاد و ریسک کم بوده اما فعالیت‌های تولیدی و صنعتی عموماً با سود کمتری همراه بوده و در عین حال ریسک‌های بیشتری را نیز به همراه دارد. از سوی دیگر فعالیت‌های تولیدی ذاتاً سخت‌تر از فعالیت‌های اقتصادی غیرمولد و سوداگرانه بوده و طبیعی است برای هدایت نقدینگی و سرمایه‌های بخش خصوصی به تولید، باید نسبت سود به ریسک کارهای تولیدی بیشتر از فعالیت‌های غیرتولیدی باشد.

توسعه زیرساخت‌های شفافیت اطلاعات اقتصادی و وضع مالیات بر فعالیت‌های غیرمولد، راهکاری است که در اغلب کشورهای دنیا برای رونق بخش‌های تولیدی به کار می‌رود که البته در کشور ما موردغفلت واقع شده است.

بنابراین با این تعریف، حداقل وظیفه دولت برای هدایت هوشمندانه، هدفمند و بدون تصدی‌گری در بخش تولید دو چیز است:

اول- کاهش ریسک ورود بخش خصوصی به بخش تولید. این امر تا اتفاق نیفتد، اساسا فعالیت در بخش تولید رونقی نخواهد داشت و هدایتگری در این میان معنی چندانی نیز ندارد و چیزی وجود ندارد که دولت بخواهد با قاعده‌گذاری مبتنی بر استراتژی و برنامه‌ریزی کلان ملی، آن را هدایت و مدیریت کند.

دوم- برنامه‌ریزی بلندمدت صنعتی در سطح ملی. فعالیت‌های بخش خصوصی در اقتصاد به‌مثابه آب جوشان درون یک ظرف است. اگر این ظرف دارای یک درب و خروجی گشاد و بزرگ باشد، نمی‌توان از انرژی بخار تولیدشده استفاده‌ای کرد اما اگر این جوش و خروش آب و بخارات ناشی از آن به‌خوبی به داخل یک لوله هدایت شود، می‌توان از انرژی آن برای چرخاندن یک توربین استفاده کرد و درواقع استفاده مفید و تابستام کار با هدایت جوش و خروش و انرژی درون آب و بخار اتفاق می‌افتد. هدایت بخار به سمت یک لوله برای تقویت اثر بخار را می‌توان به برنامه‌ریزی و هدایتگری دولت در بخش تولید مبتنی بر یک برنامه‌ریزی کلان تشبیه کرد. بنابراین برای اینکه فعالیت‌های اقتصادی منجر به یک جهش یا تقویت مؤثر اقتصادی شود، به هر دوی اینها نیاز است. هم باید زمینه ورود بیشتر بخش خصوصی به بخش تولید، که در واقع بخش واقعی اقتصاد است، فراهم شود و هم اینکه دولت برنامه‌ریزی کلان در سطح ملی برای بخش تولید داشته باشد تا این دو در کنار هم منجر به توسعه و پیشرفت اقتصادی شود.

شرق: دیگر کار از هشدار هم گذشت. این‌بار آژیرهای اعلام خطر به صدا درآمده است. گرفتاری‌های نظام بانکی کشور یکی، دوتا نیست. شواهد و گزارش‌های حساب‌رسان نشان می‌دهد که در کنار معوقات بالا، بانک‌ها هم‌اکنون از نوعی سرطان مالی رنج می‌برند؛ سرطانی که در نتیجه وجود انبوهی از دارایی‌های سسمی در بدن آنها حکایت دارد. عکس‌برداری حساب‌رسان از پیکره نظام بانکی کشور حالا به نوعی آژیر اعلام خطر تبدیل شده است؛ آژیری که بانک مرکزی را به حالت آماده‌باش برده است. آنگنان که گفته می‌شود، مؤسسات حسابرسی و حساب‌رسان از وضعیت نظام بانکی کشور در پساتحريم ابراز نگرانی کردند و در گزارش‌های حسابرسی و اعلامی خود به بانک مرکزی، فهرست بلندبالایی از وضعیت ناهنجار نظام بانکی کشور را به تصویر کشیدند. به عقیده کارشناسان نگاه‌ها در پساتحريم معطوف به بانک‌ها است و از آنجایی که بانک‌ها، بنگاه خط مقدم پساتحريم یا به قول برخی‌ها پساپول هستند، اصلاح ساختار آنها از اهمیت بسیاری برخوردار است.

وضعیت نظام بانکی امیدوارکننده نیست

رئیس شورای‌عالی انجمن حسابداران خبره ایران در گفت‌وگو با «شرق» ضمن بیان اینکه قابلیت اتکا به صورت‌های مالی بانک‌ها کمتر شده است و این نگرش وجود دارد که بانک‌ها باید اطمینان بیشتری در صورت‌های مالی خود ایجاد کنند، گفت: هم‌اکنون بانک مرکزی، شرایط آشکارسازی صورت‌های مالی و تصمیم‌گیری درباره مطالبات معوق را سنگین‌تر کرده است تا مقدار دقیق معوقات در پرتوی بانک شناسایی و در حساب‌ها ثبت شود. هوشنگ خستویی افزود: چگونگی وضعیت نظام بانکی کشور از حیث تسهیلات پرداختی و وصول مطالبات در سالیان گذشته در گزارش‌های حسابرسی بیان و تشریح شده و بانک مرکزی هم‌اکنون از این روند مطلع است؛ درواقع این گزارش‌های حسابرسی حکایت از نوعی آژیر اعلام خطر و آماده‌باش به گرفتاری‌هایی است که برای نظام بانکی کشور به وجود آمده است و حالا بانک مرکزی هم آماده شده است تا وضعیت موجود را به اصلاح در بیاورد.

به گفته رئیس شورای‌عالی انجمن حسابداران خبره ایران، وضعیت کنونی نظام بانکی کشور امیدوارکننده و خوش‌بینانه نیست و به‌همین‌جهت بانک مرکزی بر شفاف‌سازی صورت‌های مالی بانک‌ها تأکید دارد تا مطالبات در طبقه خود جای بگیرد و برای مطالبات معوق نیز ذخایر کافی گرفته شود.

خستویی در واکنش به این پرسش که بانک مرکزی

رجزخوانی خودروساز بی‌تعهد فرانسوی

پژو ایران را تهدید کرد

شرق: بازار ایران را به بهانه تحریم ترک کردند که هیچ تهدید هم می‌کنند. پژو که سهم بالایی از بازار خودروی ایران را در دست داشت، درست در شرایطی که تکنگاهای اقتصادی جهان به بهانه تهدیدآمیزخواندن ثوان هسته‌ای ایران افزون می‌شد، به دستور همتای آمریکایی خود جنرال‌موتورز، بازار را بی‌توجه به تعهدات خود ترک کرد. حالا هم که خودروسازان ایرانی رغبتی برای حضور این شرکت فرانسوی به ایران نشان نمی‌دهند، خط و نشان می‌کشد. اخیرا یک پایگاه فرانسوی مدعی شد شرکت پژو سیترون از مذاکرات بی‌پایان با ایران به ستوه آمده و این خودروساز فرانسوی تصمیم گرفته است تا ۱۴ روز آینده پرونده مذاکرات را علنی کند.

به گزارش «تسنیم»، پایگاه فرانسوی‌زبان چلنج در گزارشی نوشت: شرکت پژو سیترون به طور رسمی مواضع و وضع مذاکرات را اعلام خواهد کرد تا ظرف ایرانی خود را تحت فشار قرار دهد. در واقع شرکت پژو می‌خواهد به رجزخوانی‌ها و حتی اقدامات تحریک‌آمیز ایران پایان دهد. یا رومی رومی، با زنگی زنگی. درواقع تاکنون هیچ

توافقی حاصل نشده است. پژو سیترون به‌ویژه با ایران‌خودرو، بزرگ‌ترین گروه خودروسازی ایرانی که شرکتی ۳۵ساله با آن دارد، مذاکره می‌کند. تابستان گذشته، کارلو تاوارس، رئیس پژو سیترون، به ما گفت: «من مشکلات را مشاهده می‌کنم. به ما حمله می‌شود چون (ایران را) ترک کردیم. مقالات بسیار تهاجمی علیه ما در مطبوعات منتشر می‌شود». ژان کریستوف کمار، مسئول منطقه‌ای پژو، با هدف تلاش برای مذاکره برای تولید پژو ۲۰۸، که در سال ۲۰۱۲ در فرانسه روانه بازار شد، به‌طورمرتب به ایران سفر می‌کند. وی همچنین تولید پژو ۳۰۱ را که آن هم در سال ۲۰۱۲ وارد بازار شد، به ایران پیشنهاد داده است. پژو سیترون پیشنهاد تأسیس یک شرکت مشترک به صورت ۵۰-۵۰ را مطرح کرده است. این طرح کلیدی، این شرکت را مرکز

اقتصاد

بانک مرکزی در حالت آماده‌باش؛

شفافیت مالی بانک‌ها خشکید

عکس: GettyImage

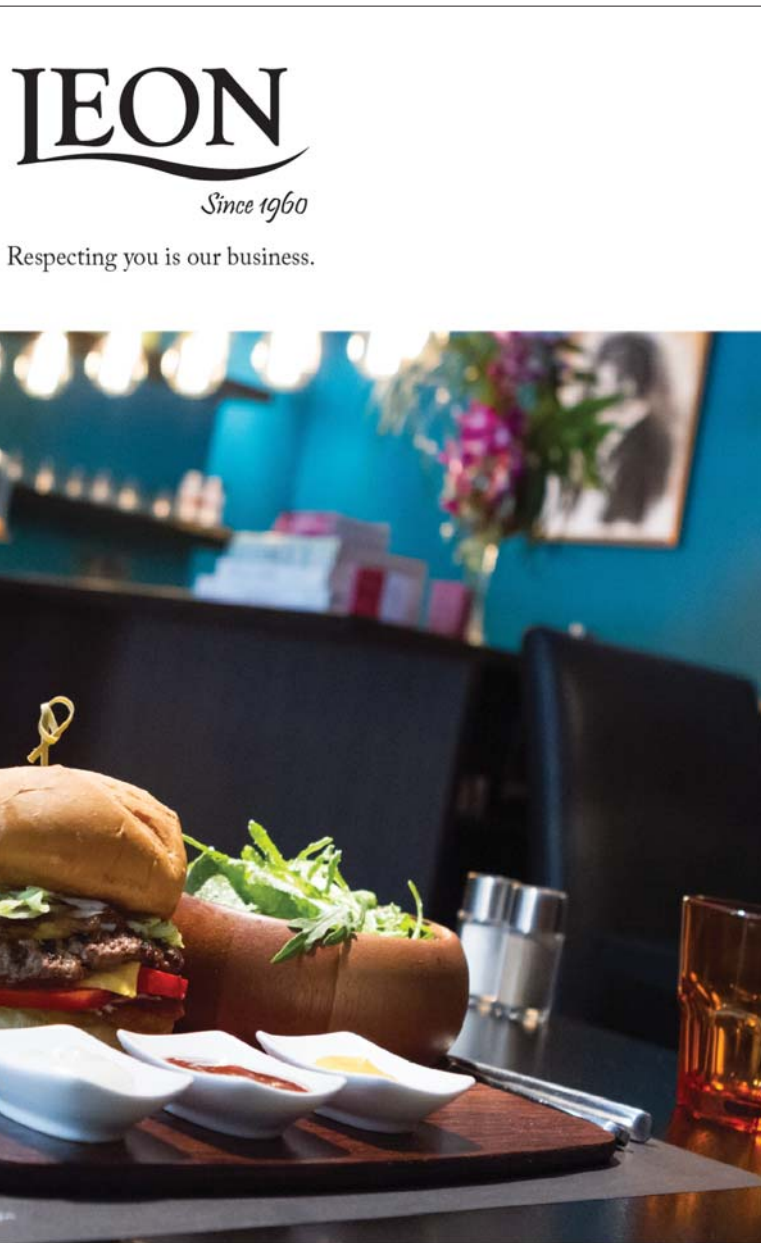
در شرایط پساتحريم باید براساس استانداردهای IFRS باشد، گفت: بانک مرکزی باید برای صورت‌های مالی شش‌ماهه میان‌دوره‌ای، این استانداردها را به اجرا در می‌آورد تا وضعیت واقعی بانک‌ها نشان داده می‌شد که اگر بانکی شرایط نامطلوب دارد، نقاط ضعف آن مشخص و معلوم باشد تا هیات‌مدیره فکری برای آن نقاط ضعف کند.

وی افزود: در شرایطی که صورت‌های مالی شرکت‌های بزرگ دنیا در چارچوب استانداردهای IRFS است اما متأسفانه مسئولان تدوین استانداردها به دلایلی اجرایی‌کردن این استانداردها را الزامی نکردند درحالی‌که با اجرای این نوع از گزارشگری مالی وضعیت بهتری از ترازنامه سودوزبان بانک‌ها به نمایش درخواهد آمد. این عضو از شورای‌عالی جامعه حسابداران رسمی، ضمن بیان این مطلب که بانک‌های خارجی در شرایط پساتحريم از هول حلیم در دیگ نمی‌افتند، تصریح کرد: برخی تصور می‌کنند که در پساتحريم بانک‌های خارجی شریک ما می‌شوند اما این تصور باطلی است؛ زیرا بانک‌های خارجی به جایی می‌روند که شفافیت مالی و مبنای شایسته‌سالاری حاکم باشد؛ درحالی‌که در این سال‌ها همان حداقل از شفافیت مالی نیز خشکیده است؛ پس اگر فکر می‌کنیم که بانک‌های خارجی یک‌شبه به ایران می‌آیند، فکر خامی است ضمن اینکه سرمایه‌گذار خارجی در انتظار بازگشت سود است درحالی‌که بیش از ۹۰ درصد سودهای ما کاغذی است.

سرطان مالی سیستم بانکی

وی از وجود دارایی مسموم و سرطان مالی در نظام‌بانکی کشور خبر داد و گفت: ازنظر حسابرسی، مشکلات بانک‌های ما به‌جز تسهیلات بی‌رویه و مطالبات معوقات در وجود سرطان مالی و دارایی مسمومی است که در نتیجه املاک تملیکی حاصل می‌شود؛ سرمایه‌گذار خارجی هم انتظار دارد که در ابتدا تجدید ساختار انجام شود و دارایی‌های مسموم در نظام بانکی از بین برود تا تراز نامه شسته‌ورفته‌ای از بانک‌ها را در دست داشته باشد. وی ادامه داد: متأسفانه بانک‌های ایرانی از حیث نسبت‌های تعیین‌شده در مقررات «بال» در سطح بسیار پایینی قرار دارند؛ ضمن اینکه در ترازنامه بانک‌های دنیا دارایی‌های ثابت ازجمله زمین و ساختمان بسیار کم است اما متأسفانه یکی از دلایل رشد قیمت مسکن در ایران، دخالت بانک‌ها بود که از ده ۶۰ با علاقه‌مندی شدید به خرید زمین و ملک و توقیف املاک در ازای عدم بازگشت تسهیلات اقدام کردند. به گفته وی، بانک‌های ما از دهه ۸۰ با هدف کسب سود بیشتر به سمت شرکت‌داری، خریدوفروش سهام و ساختمان‌سازی رفتند به‌طوری‌که این شرکت‌های فرعی به حیات خلوت عده‌ای از مدیران سودجو تبدیل شد تا پاداش و حق حضور خود را از این شرکت‌ها دریافت کنند و برای بدهکاران ذی‌نفع واحد نیز که سقف تسهیلات آنها در بانک پر شده، در شرکت‌های زیرمجموعه خود به اسم مشارکت برای واردات آهن و دانه‌های روغنی تسهیلات می‌دهند و همین مسئله موجب کاهش سوددهی بانک‌ها شده است که در گزارش‌های حسابرسی، این موارد به‌عنوان مؤلفه هشدار آورده شده است. هشی همچنین از نبود استانداردهای لازم برای کشف تقلب در نظام بانکی کشور به‌شدت انتقاد کرد و افزود: مسئول تدوین استاندارد کشف تقلب، سازمان حسابرسی است که تاکنون فکری برای این مسئله و بانک‌هایی که از دهه ۶۰ تاکنون با اختلاس روبه‌رو بودند، نکرده است.

وی تصریح کرد: متأسفانه حسابرسان و بازرسان در ایران پشتوانه قانونی برای سؤال و جواب بسیار ندارند و هر حسابرسی که واقعیت‌های موجود را بنویسد، به‌سرعت در سبک‌ل تغییر و برکناری قرار می‌گیرد. این عضو از جامعه حسابداران در ادامه ضمن بیان اینکه نظام بانکی مریض ما ناشی از اقتصاد دولتی، مدیریت دولتی و بانکداری دولتی است، گفت: متأسفانه بخش خصوصی شکارچی مدیران دولتی شده است به‌طوری‌که مدیریت در بخش دولتی به‌عنوان سرقفلی برای حضور در بخش خصوصی محسوب می‌شود.

نگاهی نو، خلاقیتی نو، خدماتی نوین

رستوران لئون شعبه نیاوران

خیابان دکتر باهنر(نیاوران)، بعد از مژده، پلاک ۴۰۶

تلفن: ۰۲۲ ۷۲ ۴۴۰۰

www.leon1960.com

خبر

دعوت‌نامه گازی روحانی به کرم‌لین

● **مهر:** هم‌زمان با آغاز ششمارش معکوس به‌منظور برگزاری اجلاس سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز، رئیس‌جمهوری ایران به‌طور رسمی از رئیس‌جمهور روسیه به‌منظور سفر و شرکت در این مجمع دعوت به عمل آورد. سومین اجلاس سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز جهان ماه نوامبر سال جاری در تهران در حالی برگزار می‌شود که در صورت توافق هسته‌ای ایران و غرب، امکان دور جدید مشارکت گازی ایران با کشورهای گازخیز جهان فراهم خواهد شد. اسحاق جهانگیری، معاون‌اول رئیس‌جمهور، در دیدار با الکساندر نواک، وزیر انرژی روسیه، با ابلاغ سلام حسن روحانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، به رئیس‌جمهور روسیه و دعوت از وی برای شرکت در اجلاس مجمع کشورهای صادرکننده گاز، گفت: ایران علاقه‌مند است روسیه در بالاترین سطح در اجلاس سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز مشارکت داشته باشد.

نرخ تورم مهرماه ۱۳/۳ درصد شد

● **مهر:** مرکز آمار ایران از کاهش نرخ تورم مهرماه ۹۴ به ۱۳.۳ درصد خبر داد. مرکز آمار ایران نرخ تورم ۱۲ماهه منتهی به مهرماه ۹۴ را ۱۶۳.۳ درصد اعلام کرد. این در حالی است که نرخ تورم سالانه شهریور ۱۳.۶ درصد اعلام شده بود. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه نیز در ماه‌مهر ۱۰.۹ درصد اعلام شد؛ این رقم در شهریور ۱۱.۶ درصد بوده است. همچنین نرخ تورم ماهانه در مهرماه ۰.۸ درصد بوده که در شهریور ۰.۹ درصد اعلام شده است.

آغاز جنگ جدید نفتی عربستان علیه ایران

● **تسنیم:** درحالی‌که با لغو تحریم نفتی ایران انتظار می‌رود نفت این کشور به بازار اروپا بازگردد، عربستان برای تنگ‌کردن جا برای ایران و همچنین کنارزدن روسیه، اقدام به افزایش عرضه نفت ارزان در این بازار کرده است. به گزارش رویترز، در ماه‌های اخیر چند شرکت بزرگ نفتی، ازجمله اکسون، شل، توتال و انی خرید نفت عربستان برای پالایشگاه‌هایشان در غرب اروپا و منطقه مدیترانه را افزایش داده‌اند. در روز ۱۳ اکتبر، ایگور سچگین، رئیس شرکت رزفنت روسیه، گفت عربستان فروش نفت خود به لهستان به زیر قیمت را شروع کرده است.